

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori Marcare si Duminec'a, Fiee, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de facare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 24.

Brasiovu, 8 Aprilu, 27 Mart. 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA

Dela senatulu imperialu.

Siedinti'a din 28 Martiu. (Continuare.) Ministr. de Plener rectifică mai multe imputari facute regimului pe nedreptu. Detoriile bunurilor statului la banca sunt mari si nu se potu acoperi numai cu sum'a ce ese din vinderea lor, ci mai remanu inca vre-o 9 mil. de platitu, cari cu finea anului 1866 trebuie se fia depurati. Déca veniturile in an. tr. s'au incasatu mai pucine, decatu stetera in bugetu, caus'a a fosta secerisulu celu reu. In privinti'a lipsei si saraciei, regimulu nu merita imputari, neci port'a vina la aoelea, cu tóte ca nu sunt asia dupa cum se deprédica. Acést'a espectorare se face fora scopu, fienduca se stérnesc prin éa o confusiune de idei generala in poporu, cá cum regimulu ar' port'a vin'a la tóte relele; inse se se uite ómenii la secerisulu celu reu din an. tr. din Ungari'a si din alte parti ale imperiului, la cris'a cu bumbaoulu, la cris'a baniloru, la relationile americane, so mai judece si starile altoru tieri si atunci voru vedé, ca neci loru nu le merge mai bine. Invinuirile nedrepte nu luminésa pe poporu, ci tu aduca numai in confusiune, ér' in afara inoa nu facu asemeni invidiuri neci unu efectu bunu, cu tóte acestea regimulu a facutu pasii cei mai energici spre a regulá financiale si a apropia cumpan'a drépta intre venite si spese.

Min. de statu de Schmerling dovedesce, ca intre senatu si regimu nu se afla vre-o disarmonia, fienduca ambele parti se încórda a imbuná starea finantielor; si regimulu si senatulu vréu reduceri si prin urmare vreunu actu de incredere séu neincredere in contr'a regimului pentru aceea, ca regimulu vré mai pucina reducere decatu parlamentulu, nu póte urmá de aici. De altumintrelea bugetulu austriacu e chiaru, salarielo incependu dela ministri pana la servitori sunt fipsate si ministrulu nu póte abusá neci cu unu cruciaru din ceea ce se afla in bugetu, ci trebuie se-i intrebuintiese pentru rubricelo, la care s'au votatu. La desbaterea adrese-loru ni s'au strigatu: „Cunóscere de sene si reintornare“, estea de sene incepura. Au trecutu tempii lingusiriloru ministriloru, in adeveru, ca nu li se face neci o lingusire (ilaritate generala).

In politic'a esterióra ni se cere cea mai mare energia spre a intari pusatiunea Austriei óa potere mare. Si spre spriginirea unei tari politice de felulu acest'a ce ni se da? — O pace eterna si cá neci se cugetamu la alta politica decatu la ceea a pacii, dar' numai procederea activa neci decatu nu. Si ce ni se mai oferesce? — Descrieri neincetate, ca suntemu unu statu cu totulu decadiutu, lipsitu de invoire, fara creditu si ruinatu. Este elemente nu ne ajuta a ne castigá o pusatiune tare in afara, ele nu potu pune pe min. de estérne in pusatiune a-si castigá cuvinteloru s'ale, cá unui ce importantu, valóre in consiliulu Europei (bravo in centru). Mai incolo aduce inainte conflictulu celu infocatu intre cas'a deputatiloru si intre regimulu din Prusi'a dicundu, ca acolo in desbatere totu nu s'a auditu gura de deputatu, care se fi pretinsu, cá regimulu se nu procédá cu tóta energi'a in afara séu ca statulu Prusiei ar' fi unu statu decadiutu.

Venindu la negótiale interióre, la cestiunea constitutiunii si a Ungariei revóca in memoria cele vorbite de Kaiserfeld, (la adresa) si dice, ca nu i-a plesnit nimeni prin minte a si cugetá, cá in Ungari'a se procédá cu vre-o oco-troire (fórté bine! stang'a).

Pentru noi, dice mai incolo, numai o resolvire restésa, óa se tienemu tare si neclatitu de constitutiune; trebuie se punema in miscare tóte mediulócele, cá se aducemu si in Ungari'a recunóscerea ei. Nu ne magulimu, ca diet'a ungrésca cea mai aprópe va aduce cestiunea constitutiunii la o resolvire paciuita si ca in pucine septemani deputatii din Ungari'a se voru affá in mediuloculu nostru. Asia de sancuinici nu sun-

temu, cá unii din casa, cari credu, ca indata ce se va conchiamá diet'a ungrésca, cestiunea constitutiunii se va si resolví, ci credemu, ca pe longa procederea linistita si consecinta a regimului in fine totu va reesi si caus'a Ungariei. Se afla multi barbati in Ungari'a purtati de simtiulu, ca o anecsiune intima cu Austri'a trebuie se se efectuese, si constitutiunea imperiala trebuie se devina adeveru si in Ungari'a. Acesti barbati in fine voru prinde curagiu si voru stá cu poterea ouventului pentru convingerea lor si in fine vomu deveni la dorinti'a de multu tientita. Se ne aruncamu privirea la Angli'a S'a cerutu multu tempu, pana candu se capatá unu parlamentu anglicu, pana candu se esecutá caus'a catoliciloru, bilulu cerealeloru si alu reformei.

Regimulu nu e lasatoriu, déca dupa ani a facutu posibila resolvirea cestiunii ungarice. Tóte pregatirile sunt puse la cale, a convocá in celu mai scurtu tempu diet'a Croatiei si a Ungariei. Acést'a se va face, déca sen. imp. si va fini activitatea. La imputarea, ca constitutiunea inca nu e efaptuita, oserbesu, ca in fine unu regimu póte esecutá fórté rapede o legislatiune si organizatiune, cá si in Franci'a, inse acést'a o póte face numai unu regimu absolutu. Dar' unde trebuie se se puna pe scena intregulu aparatulu vietiei constitutionale, acolo e calea mai lunga, inse ea da si garantia. Pentru devoltarea constitutiunii s'a facutu multu, ca in tóte partile imperiului s'a datu autonomia comunelor. Mai inainte se dicea neincetatu, ca comun'a libera e bazea statului liberu, acoum avemu comun'a libera si acoum totu nu e de adiunsu. Despre starea financiaza dice, ca déca cas'a are convincere, ca starea nu e asia de rea, incatu se nu-i se póta ajutá, asia lucrati in acestu intielesu si in afara; invatiati poporulu, ca ea pe longa seriozitatea de a procede la vindecare trebuie se se si viadece. Dar' nu diceti celui din patulu dureriloru, in locu de a lu mangaiá, totu intr'una, cumca pentru densulu nu mai e neci o medicina. Trebuie se-o repetu, ca regimulu nu se afla neci intr'o lupta de partite; o colucrare catu se póte de armonica a regimului cu representanti'a imperiului trebuie se affe locu spre binele totalui. Me alaturu la opiniunea unui oratoru din Ardélu (Baritiu), cumca aici in casa nu esista partite tari (organizate) si ca acea partita, care se numesce credintiósa opositiune a Mai. S'ale, nu se póte considerá din partea regimului cá partita cu programu puternicu. Déca si mesagerii ici coela mai erumpu in contr'a regimului, pentru aceea noi totu aflamu, ca convine cu onórea, cu oblegamintea si cu principiale nóstre constitutionale a ne pune si mai departe servitiale nóstre la dispositiunea Mai. S'ale (bravo, bravo). Mai incolo se adresésa catra partita ministeriala invitandu-o cá, déca vré a sprigini regimulu se se arangiasse si ea suptu o flamura si lasanduse de cestiunile micutele se procédá spre a si dovedi importantia si pusatiunea s'a! Avemu se ne straduimu, cá se ne facemu drepti intereseloru poporului si se corespondemu dorintieloru casei acesteia, inse inainte de tóte se urmamu convincerii nóstre, si noi aceia, ce conoedemu voiosi unu fiacaruia dintre deputati, cá se vorbésca si se lucre dupa convingerea s'a, se potemu pretinde acésta si pentru noi.

Regimulu e unu factoru de sene in viati'a constitutională si pentru noi are valóre de vis'a dupa cum se propuncia ea in mai multe moduri de catra membrii acestei case: „credintiósi imperatului, dar' credintiósi si constitutiunii, si credintiósi observarei oblegamintelorú nóstre“ (aplausu).

Taschek, cá ref. gen. refranse pe cei ce tienea, ca opositiunea e numai éca asia, cá se faca opositiune. Plener, Herbst si Schindler mai rectificara cate unu ouventu aruncatu in desbateri, si se si fini siedinti'a.

Casele de pastratu.

Legislatori si domnitori intielepti, patriotici si iubitori de omenime s'au nevoitu in tóte timpurile a deda pe popóra nu

numai la mână și ostenela, ci totuodată și — la pastrare. Ce folosese mână stringătorului în mână predatorului? Dă-mi cati mai suntem și între noi români, carii o parte mare din anu lucrăm, alergăm și asudăm, pentru că în câteva săptămâni, eara uneori numai în câteva zile se aruncăm castigul întreg cu ambele mâini pe ferestra afară!

„Ei, ce, las' se traim odată și bine, ca deca vomu mori, se voru gasi și pentru noi undeva trei cote de păment și alti trei cote de pensă.” Acést'a e devis'a predatorilor nostrii.

Ei, bine, acést'a devis'a la alte popora a oadiu de multu sub blastem. Pe airea până și copilasii de cate 5—6 ani se dedau la pastrari; intru asemenea se ingrisesce că sara-culu, proletariulu, sierbitorulu și sierbitorea se afle indemnu de a'si pastra cate ceva pentru dile grele și mai rele. La acést'a li se da ocașiunea cea mai buna prin fundarea asiă numitelor case de pastratu pe la cetati și orasie, unde sub garanti'a comunei și sub preveghierea regimului se priimescu pe interesu anualu de cate 4 séu 4½ la suta până și sumasiore numai de cate 1 séu 2 fiorini: eara interesele se capitalisesa la fiacare semestru. Inse nu atatu castigulu din primirea intereselor, catu mai vertosu de darea însăși la pasrare face minuni între locuitorii unor tiri. Intru adeveru, acela carele cunosce din esperiinta mantuitoarele rezultate materiale, cum și inriurinti'a ce au casele de pastratu asupra caracterelor, nu va poté recomanda de ajunsu infintiarea și pe la noi de mai multe case de pasratu, oare buna ora în Ardélu până acum abia sunt cunoscute la trei patru orasie.

Poporulu nostru inca a fostu dedatu de mii de ani la unu felu de pastrare. Pre candu banii de charhia nu era cunoscuti de locu, pre candu creditulu intru intielesulu modernu inca nu era cunoscutu, pre candu securitatea publica și piivata era din mai multe parti amerintiata, pre candu poporulu uneori nu scia de care se se ferésca și ascundia mai antei, de ciocoi séu de talcharii inferati, pe atunci ómenii isi pastra avere mobila usióra de ascunsu, precum și la oasuri de fuga usióra de dusu, parte în moneta sunatóre, parte în scule și giuvaere, precum salbe de gatu, margaritariu bunu, inele, nasturi, cercoi de auru, argintu și de diamantu, brane și pafale, vestminte cusute și chindisite cu firu și altele cá acestea, care apoi remanea de chironomia din mosi la nepoti și stranepoti. Contimpurarii mei isi voru aduce aminte, ca în tineretiile nóstre inea totu mai vedeai ici colo cate o salba de bani, pe care le mai pastrasera unele mame-bune (mosie, latin. *avae*) pentru nepótele lor. Bancrotulu inse de statu din a 1811 și mai vertosu fómetea cea cumplita dintre anii 1815 et 16, apoi și ridicarea contributiunii dela valuta de Vien'a la moneta conventionala, ridicarea pretului sarii totu la mon. conv., calamitatile iobagesiesci duplicate și triplicate în urmarea incuibarii lucului în aristocratia și burgarime — au fostu totu atatea cause, care au facutu cá salbele și pafalele se dispara odată pentru totudeauna dela poporulu nostru, incatu anume scule de argintu se mai potu vedé astadi inca numai între trentiele tieganilor corturari, carii apoi afara de acea argintaria, de martioga și de cortu nici ca mai au altuceva dupa sufletulu lor.

Au trecutú timpulu de a pastra în modulu susu aratatu alu parintilor și strabunilor. Próste acést'a modulu de a pastra în dilele nóstre are acelu avantaju mare, ca averea multa pucina ce ai pastratu nu'ti sta mórtá, ci ea fructifica și pentru tine, și pentru aceia, caroru li se dau sume dela case de pastratu pe cautiune dupla.

Earasi me vediu constrinsu a'mi propti teori'a mea cu exemple practice și anume — earasi cu cifre. —

Poporulu francescu nu prea trece de unu mare pastratoru; cu tóte acestea roportele oficiale din an. 1862 trase de catra respectivulu ministeriu ne arata urmatóarele cifre surprindtóre, dupa care în Francia sunt pe la cetati și orasie 478 case de pastratu.

În aceleasi au 1 milionu 400 mii locuitori capitalasiele lor asiedate, asecurate și fructificátore. Capitalurile adunate din tóte acelea case de pastratu în o suma totala trecu peste si es e sute milióne franci, eara acestu capitalu arunca interese anuale până la 2 milióne cincisute mii franci, care intra mai multu în pungile clasei sarmane, în ale orfanilor și veduvelor.

În tierile austriace cele mai multe reforme sociale au strabatutu și strabatu totu mai tardiu decatu în tierile apusene; din ce cause ér' nu este locul de a cerceta aici. Cu tóte acestea anume noi români se aflam cum, pre candu mai multi dintre noi isi punu sculele ori vestmentele spre pa-

strare la carciunariu séu la camataru, pentru că se nu le mai védia niciodata, în alte tiri poporulu se deda la economia și pastrare. Eata cum.

Afara de institute de pensiune, afara de asecurantie în contra focului și a grandinei, în tierile germano-slave și italianesci s'au mai intemeiatu parte mai mare din denariulu clasei muncitóre unu frumosu numeru de case de pastratu, eara anume, în Austria de diosu în 9 cetati și orasie, în Austria de susu în 11, în Salisburg 1, Stiri'a 11, Carinthi'a, Carnioli'a, Triest 3, Tirolu 6, Boemi'a 38, Moravi'a 8, Silesi'a 4, Galiti'a (numai) 3, Dalmati'a 2, Veneti'a un'a, adica cu totulu 104 case de pastratu.

Sum'a intréga a capitalurilor depuse până în 31 Dec. 1863 în acelea institute de pastratu a fostu 126 milióne 993 555 fl. v. a.

Din acést'a suma se afla în oas'a de pastratu a capitalei, adica e proprietate a clasei pastrátore din Vien'a, sum'a de 38,701.413 fl. v. a.

Cei din Gratz au la 10 milióne și 400 mii, cei din Praga 27 milióne fl. v. a. Atat'a nu e de ajunsu, ci proletariatu isi are pre la tóte fabricele mai mari casele sale de pastratu, de pensiune și de bolnavi, în care este datoru a lasa fiacare oativa oruceri din simbri'a priimita sambat'a. Destulu inse, ca numai din cele 104 case de pastratu în 1863 isi tragea interese anuale 572.356 familii, adica le tragea séu le adaugé la capitalu, totu una, destulu ca le avea. La noi nici clas'a cea mai venerata de poporu, adica preotimea și familiile preotiesoi nu sunt asecurate pentru viitorulu lor. Intr'aceea fiindca eu nu mai sciu cum esplica astadi clerulu romanescu cunoscutele cuvinte ale evangheliei „nu ve ingrijati pentru ziua de mane etc., asiă nici nu mai voiescu a'mi continua paralel'a între noi și altii. Totusi fia'mi ertatu a incheié acestu articulu cu o anecdota pe care o audisem cá scolaru de 11 ani. Unu calugaru manecase în paresimi la oersite pe sam'a monastirii, de unde era și elu. Ajungendu la unu proprietariu bogatu inse uritoru și de calugari și de preoti cerú cortelu pe nópte, care ise și dete. Asupra cinei bogatulu viclénu cerú dela calugaru esplicarea susu atinsului testu din S. evangelia. Franciscanulu îi esplicá precum sciu elu. Diminéti'a proprietariulu în locu de a dispune cá se incarce caruti'a calugarului cu ceva vidualii pe sam'a monastirii, îi puse dinainte numai pentru dejunu pane, cateva oua férte și o carafina de vinu. Calugarulu mancá din pane cu doua oua și, beú vinulu, eara panea remasa și patru oua le puse în caputulu (glug'a) reverendii sale și acum stá se'si ia remasu bunu. — Ce faci parinte? Calci porunc'a evangheliei! — Nu o calcu domnule, ci o implinescu pastrandu ce mi se dete, cá se nu fiu ingrijiatu pentru diu'a de mane.

G. Baritiu.

Pregatiri la alegeri dietali. La cele insirate în Nr. 22 despre provocarile slovacilor în „Pestbudinski Vedomosti“ Nr. 20, mai adaugemu și modalitatea, ce o recomanda nationalilor sei pentru securitate la alegeri viitórie, cá se védemu, catu de preingrijati sunt ei pentru o fidela representatiune și mutatu nomine o póte apretiui și romanulu intocma: Ecce continuarea: Natiune, acum ai se te ingrisesci tu de tene, cá se nu remai cod'a tuturor. — „Celce are capu inaltiese; ca mai mare sminta e aceea, ca coler'a magiaromaniei a molpitu comitatele slavóne și pe capii lor, incatu pentru natiunea slavóna a fostu totun'a: fia deputatulu din Dobricinu, séu din Arva. „Tempurile se schimbara. Inca în 1861 mergea poporulu cá turm'a de boi la locul de alegere. Decisera butile intórse: „fia deputatu cine va fi, se bemu din oelu vinu ce curge colé din bute.“ Aoele fura alegeri frumóse. Natiunea și atunci cugetá: Ce tréba avemu noi cu diet'a si asia nu se face acolo nemica spre binele nostru. S'au schimbatu tempurile, acum'a natiunea alege și natiunea vre se partecipe la aducerea legilor. Déca și acum'a va voi se aléga impregiurulu butiloru, va capetá de beutu de la veri-cine, dar' natiunea lu-va plati cu pretiu scumpu. — Natiunea se nu se adune impregiurulu butiloru, ci impregiurulu amiciloru adeverati, cari sciu și voiescu a lucrá pentru binele natiunei slave. Va dice cine-va: unde sunt cei ce sciu și vreu? Avocati și nobilii sunt cu totii inimizii culturei slave, deci deunde se luamu deputati? Nu e asia. Pentru prim'a data nu fiacare avocat si nobilu e inimizii nationalitatii slave. Are natiunea amici și între avocati și nobili. Apoi nici magarii n'au în dieta totu Deaci și Eötvösi, sunt acolo deputati cu multimea cari nu graiescu nici unu cuventu. Déca în cerculu teu n'ai vr'unu nobilu cu sentiminte nationali, apoi ai pe preotu, invetiatoru; déca n'ai nici de aosti-a, eata e Sla-

vi'a, c erca mai departe de catu ti se intinde nasulu , si déca nu vrei se cerci, apucalu pre celu d'antaiu cetatianu, tieranu deomenie, si lu tramite la dieta. Nu te teme, va află elu acolo pre Deaculu slavonu, cu care va votis a, precum facu si magiarii cu sutele. Numai se nu alegi pre barbatulu degeneratu, despartitu de natiunea sa. Pentru prim'a ocaziune va fi unu resultatu destulu de bunu pentru noi déca in loculu celoru 60 de despartiti, voru sied e in dieta 5 invetiati si 55 ori catu de neinvetiati, numai se fia fii fideli Slaviei. Acesti-a voru face mai multu bine pentru natiunea slava, de catu 60 Ddieu ii scie ce feliu d'ómeni. E ca-e asia?

„C a se ne luptamu cu resultatu in prim'a di a vietiei nóstre politice, e de lipsa ca se se organisese conducatorii. Infiantiese-se unu comitetu nationale. Barbatii nostri se tramita in cercurile electorale slavone nisce candidati recomendati, cu sentieminte nationale, c a se scie natiunea: cum se se orientese, voindu a tramite la dieta nisce amici ai vieicii lui politice. La acestu comitetu se se insinue cei ce vreu se fia deputati. In cercurile electorale in cari natiunea se amagesce, curundu se va tredi la esemplulu cercuriloru treditie. Puneti temerea de o parte. Infiantierea acestui comitetu e acum pentru noi detorinti'a cea mai santa. Nu e de lipsa c a se fia multi in elu, dar' se recere c a se aiba autoritate antea natiunei. Acesti-a se voru invoii usioru a supr'a celoru de recomendatu. Déca voru ved e acést'a amicii nostri, cari sunt numerosi in catu neci nu i cunóscemu pre toti, se voru insin a comitetului, care apretiuindu meritele loru, si dandu parol'a d'onóre, ca voru aperá interesele natiunei slavioe, i va recomandă natiunei. Disciplin'a recere de la ai nostri, se nu a l ega pre nimene, déca nu e recomendatu de comitetu. Celu ce vre se fia deputatu, insinuese-se la comitetu. Déca va fi asia, apoi potemu speră ca magiarii voru caută cu alti ochi catra noi, pana acum'a ii cumanaceamu c asi cum ei aru fi din altufeliu de lutu, nu că noi.“

Hci! mare e problem'a dietei viitorie! In ea se va asiedia si limpedi turburulu pusetiunei nostre! Fac simile romane, ca prin lege nu esti opritu a'ti alege barbatii tei, cari se se lupte in parlamentulu viitoriu pentru principiulu nostru, care e: **egalitate perfecta si in limba.**

— In 6 Aprile se tien  ultim'a siedintia inainte de ferii, se si alese unu comitetu de 15 membrii pentru esaminarea tarifului de vama. Vacanti'a siedintieloru dura pana in 24 Apriliu in senatulu imp.

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresti 1 Aprilu. Eri in 31 Martiu se dusera toti consulii la principele spre a-i impartasi din insarcinarea respectiveloru loru regimuri, cumoa tractatele trebuie se se sustiena in tóta estensiunea loru.

Altu telegramu din diurnalele Vienese totu cu asemen  datu anuncia, cumca min. de externe Balanescu a primitu insarcinarea inchei  cu Austria o chartela séu conventiune pentru estradarea (respectiviloru fugari ori delincuenti?).

Dela Iasii primimu o scire imbucurat ria, cumca d. directoru Titu Maioreescu s'a reabilitatu in postulu seu, reintregindu s on rea prin dovedit'a lui nevinovatia in tóte punctele, cu cari f u acusat; dovedindu se acésta prin sentintia tribunalului competente, in urma esi la lumina, ca numai intrigile tiesute din ura oatra fratii de dincóce de Carpati, pe cari, cei ce orbescu de stralucirea luminii, care se propagă prin astufeliu de barbati in Romania, ei numescu venetici. Asia o cam patise si D. Laurianu si demnulu de etern'a memoria parintele cestionatului I. Maioreescu, Murgu, Fabianu (alias Bobu), ba chiar' si nemuritoriulu Lazaru, inse glori'a loru cu atatu e mai mare inainte celoru solidi; si apoi fara martiri nu se renasee neci unu poporu. — Se suferimu ori ce impetuositati, ori-ce g one, ori ce atace, numai se nu inoetamu a face bine inca chiar' si dusimani-loru nostri; pentruc a va veni tempulu, candu securitatea va trebui se amuti esca si se se rusinese dinaintea adeverului. „Virtus repulsae nescia sordidae intaminatis fulget honoribus“ Si iubitorii de adeveru si de virtute voru fi totud una amicii celoru, ce suferu din caus'a spurcatiuniloru de intriganti, cari afara de idolulu egoismului si siretii loru, nu mai au nemic'a santu in tóta lumea. — Congratulamu acestei reesiri, inse cauta se mai adaugu: „Felix, quem aliena fescere pericula cautum“, si „Quanto superiores sumus, tanto nos submissius geramus.“ — Este că o salutare colegiala. —

Dlu Romaniei va petrece serbatorile Pasciloru la Rugin s'a. Corpurile legiuitorie ale statului s'au convocatu pe 2 Maiu viitoriu in sesiune extraordinaria.

FRANCA. Parisu. Desbaterile corpului legislativu asupra adresei la cuventulu de tronu dau o viia expresiune situatiunii Franciei. Barbatii opozitiunii incependu dela 27 Martiu, de candu se desbate adresa, nu inc eta a invinui pe regimu, ba chiar' si pe capulu incoronatu, ca procede pre inoetu la dispensarea libertatiloru politice. Celu d'antaiu oratoru Olivier arată nemultiamirile opusatiunii eschiamandu, ca catu e de tristu pentru Franci'a, ca puterea ei tóta e in man'a unui omu! Pecandu tierile vecine Belgiu, Olandi'a, Elveti'a, se bucura de institutiuni liberali, Franci'a, isvorulu libertatii europene, nu le are. Si in Angli'a fura guverne, cari se opusera a d a libertatea, inse ele fura nimicite de revolutiuni. Dela 1688 incep u dinasti'a Angliei cu nobilime cu totu a si tien  de gloria lucrarea in interesulu poporului. Unu Robert Peel, mai nainte inamiculu reformei electorale, deveni mai tardiu inca la convingerea acést'a, deschise usi'a si israelitiloru in parlamentu dandu lovitura de mórte sistemului vamale. Astadi elu are statua in palatiulu de Westminster si cei ce manca panea eftina ci binecuvanta memori'a. Guvernele Franciei, cate se opusera libertatii, au si caditu prin revolutiuni, dar' elu oratorulu astépta libertatea acuma nu din revolutiune, ci din pace; si aratandusi dorinti'a de a concentră libertatea si democrati'a intr'o mana tare si unu guvernulu nationalu vot esa pentru adresa. In alta siedintia se soul  Thiers si intr'o cuventare marcabila, ce facă mare impresiune in publicu, cer u tóte libertatile si cea politica inainte de celelalte. Inainte de tóte vré libertatea acést'a pentru Franci'a, apoi capetezi si Itali'a si Poloni'a libertatile dorite. Presa libera, responsabilitate ministeriala si concentrarea vointiei nationale in reprezentanti'a tieriei prin alegeri libere, dice, acestea le doresce Franci'a.

Siedintiele urmat rie ale desbateriloru acestor'a au fostu si mai sgomot se. In siedinti'a din 29 Martiu se luara inainte tendintiele absolutistice ale regimului si pre candu unii deputati si dă cu tóta resemnatiunea votulu netiermuritu de incredere in intieptiunea personala a imperatului opozitiunea condamnă si atmosfer'a curtii, atribuiu, ca ea desnerv esa spiritele, cu supunerea cea servila, ce o pretinde. Noi credeamu, dice Glais-Bizoin, cu Tacitus si cu Suetonius, ca tempulu celei mai adunci a degenerari spiritului a fostu epoc'a Cesariloru, pe care vré astadi curtea a-o reintroduce; si vorbindu despre pre marea influentia a demnitariloru, despre respirea averii publice si calcarea in petióre a drepturiloru celoru mai sante ale tieriei in Afric'a, Orientu, Rusi'a, unde dice, ca se afla numai revolutiuni de palatu, incepe a le aplică pe acestea si la Franci'a, inse f u intreuptu cu sgomotu si desbateri generale se si puse capetu. (Va urm a)

Basarabi'a 30 Ianuaru st. vechiu 1865 Ocni tia. Estrasu din o scrisóre a unui corespondinte alu nostru.  eta me ér' la scrisu, pentru a'ti impartasi, cate ceva despre noi, acestu coltiu departatu alu Romaniei, celu pucinu noi suntemu pre departati in positiunea respectiva geografica, in care ne aflamu. . . . Dieu nu sciu, de tia parvenitu cea de pe urma a mea epistola, dar' presupunendu, ca a'ti fi (preobilitro) receptu'o imi urmesu sierulu corespondentiei. . . .

Tare dorescu a cunosce ceva despre rezultatele Romane ale sesiunei parlamentarie din anu curentu de la Vien'a, precum instituirea metropoliei comune ortodoxe pentru romani, sub carmuirea spirituala a Esc. Siaguna, si alte, fiindu oa noi le aflamu numai pre pe scurtu din gazetele straine. Catu pentru noi traimu in pace si in deplina fericire pre cum v'am descris'o la ultim'a nóstra intrevedere. — Progresulu merge iute si ar' aduce mari rezultate de n'ar fi de piedeca negliobi'a Moldoveniloru nostri de Basarabi'a, ce nu se potu lasă cu una cu doue de vechi'a rugina, se'ntielege, ca populu presinta acestu elementu inertu, ca-ci pentru clasa inalta ea in majoritate se petrunde de dorintiele cele mai bune de si nu pre póte isbuti, fiinduca greutatea e unu defectu nationalu la romani in catu se atinge de schimbari la vechile deprinderi. —

Se aseptata si la noi legea rurale pe basele cele mai largi. Prefectii ce era de vreo oati va ani alesi de nobili in adunarea generale a nobililoru din 6 in 6 ani de o data in anulu trecutulu s'au renduitu  erasi de regimu, — fiindu Romanii pre negliobi-c a se póta ocup a asemeue posturi; pana si subprefectii ce se numiau la noi in Basarabi'a comisari si aveau drituri deosebite de a le subprefectiloru din Rusi'a s'au desfiintiatu acum introducundu se in asta ramura ordinea ce domnesce in restulu imperiului pentru a unifică de totu si a sterge deosebirile intre Basarabi'a si cele alte provincii — ce póte numai incur a progresulu nostru, că una parte strinsu legata si petrunsa de marele geniu alu colosului. — Din caus'a

blastematiilor de Polonesi am avutu multe nemultiamiri, fiindu la noi in districtu (tienutu) Chotinului multi arendasi, vechili economi, ampoiati chiaru si proprietari d'ast'a nationalitate si facundu felurimi de machinatiuni. Ba ei sirmanii pretindu ca Bucovin'a si districtulu Chotinului sunt mosceniirea lor si ne au cá si pe aloru supusi — pecatu ca nu le adiuje ceva — imperiu lor propriu. Apoi positiunea Basarabiei intre Polonesi si Romani inca ne face multu reu, fiindu noi ómenii cei mai tranquili din lume turburati din dóue parti, si regimulu fù silitu de a provedé 'si a lua tóte mesurile cele mai energice pentru a preserva tíera de tóta inriurirea si spre a forma aici unu elementu energicu patriotu strinsu legatu de anima, — cá se potemu pune una frunte de fieru la tóte blastematiile veciniloru noetri. — Éta domnule una frumósa misiune, dar' pre grea pentru noi ómeni de pace (si nationali! R.) scl. —

V a r i e t a t i.

La Parisu. Redactorulu Francisou Tuvora, ale carui calatorii in Orientu le insooia peste 1000 de persóne, intreprinde in lun'a lui Maiu a. c. o calatoria asociata la Parisu, si a defiptu pretiulu pentru calatoria incolo si incóce cu 65 fl. Acestu pretiu de totu micu se potù mediuloci, fienduca atatu drumulu de feru „Imp. Elisabetha“ catu si calea de feru Württembergica si cea din Baden au scadiutu pretiurile cu 50% si directiunea caliloru franceso-orientale si mai multu, fienduca pretiuesce multu folosulu din asemené calatorii, cari dau o viétia si relatiuniloru comerciale intre Austri'a si Franci'a. Program'a detaiata se va tramite la doritori prin librari'a lui Gerold din Vien'a séu si prin cancelari'a diurnalului imp. „Wiener Zeitung.“ Totu dela Vien'a ni se mai tramite spre publicare:

„Die Zukunft“ scriere septemanzaria pentru interesele slavilor austriaci si ale romanilor — edatu in Vien'a de I. de Delpiny si redigeatu de L. Leskovec deschide cu 1 Apriliu unu nou abonamentu Impartasirea de pana acum a publicului cetitoriu, déca va mai spori, va pune pe intre-prindiatori in stare a strafomá fói'a periodica „Die Zukunft“ in diurnalu. Pretiulu pe anulu intregu 10 fl. v. a., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 3 fl., pe 1 luna 1 fl. —

Representarea intereselorú nóstre are mare lipsa de unu diurnalu asemenea in limb'a germana alu nostru, — se ne ingrijimu dar' de unulu cá acest'a spre a ne aperá interesele.

Statistic'a militare a Europei. — Populatiunea Europei se suie acum cam la 327 milióne de ómeni, intre cari 4,700.000 pórtá si manavrescu tunuri, pusci, pistole. baionete, sabii de tóta form'a si de tóta lungimea, aperandu, cu acestea, ordinea, famili'a si proprietatea.

Pe 322 de milióne si inca ceva din ómenii susu memorati ii costa imbracarea, nutrirea si armarea celoru 4,700.000 de operatori ai sei dóua miliarde cinci-sute mil. de franci —

— Poterea maritima a pamentului. — Marin'a militare a Marei-Britanie, dupa cum scrie unu diurnalu americanu pórtá 14.050 de tunuri; ceea a Franciei 8.878; a Staturilor-Únite americane 4.184; a Rusiei 2.013; a Olandiei 1.220; a Danemarcei 958; a Svediei 920; a Spaniei 904; a Austriei 862; a Italiei 789; a Portugaliei 362; a Norvegiei 340; a Turciei 297; a Brasilei 276; a Prusiei 265; a Gresiei 149; a Perului 104; a Chilei 66 si cea a Belgiului 28. (a Romaniei?!)

Populatiunea israelitica din lume. Dupa unu calculu alu misionariloru se afla in lume aprópe la 7 milióne de israeliti, (jidovi), din cari diumetate in Europ'a, mai ou séma in Rusi'a unde se afla 1,220 000. — In Austri'a sunt la 853 300; in Prusi'a 284.500; ér' in cealalta Germani'a la 192.000. In Francofurtu la Meinu se numera 1 israelitu la 16 crestini. Svedi'a si Norvegi'a numera de abia la 600 crestini unulu; Franci'a peste 80.000, Marea-Britani'a 42.000, Elveti'a*) 3.200.

*) Se aude, ca br. Rothschild s'ar' fi rezolvitu din zelu nationalu a imprumutá pe israelitismulu din Austri'a cu 2 mil. fr. cu conditiune, oá sei platéscá interesu de 5% pe 10 ani fora se restitae capitalulu, séu fora interesu pe 10 ani, cu restituirea capitalului. Unu Rothschild ne ar' trebui si nóue, ca atunci n'am remané de risu 3 mil. de romani in Austri'a fora de universitate séu celu pucinu o academia de drepturi.

O impregiurare marcabila este aceea, ca in tierile acelea, unde ras'a jidovésca este deplinu emancipata (in Franci'a, Belgi'a, Angli'a) numerulu israelitiloru scode, preoandu in altele se inmultiesce. — Societatile, cari se ocupa cu intórcerea (Bekehrung?) israelitiloru (in momentul de facia se afla 33 de aceste, cu 200 misionari) au facuta dela inceputulu secului acestuia numai 20.000 de proseliti. — (Din „L'Ami de la Jeunesse et des Familles.“)

Nro. 5648/1865.

1—3

Publicatiune.

De órace cu inceputulu anului scolasticu 1865/6 voru deveni vacante trei locuri transilvanice de fundatiuni in institutelu militare superiori c. r. de educatiune, asia se si aduce acésta la cunoscentia publica cu acelu adausu; cumca aspirantii pentru conferirea acestoru locuri fundationali au a si dá suplicele loru instruite cu documintele mai diosu specificate celu multu pana in 15 Maiu a. c. la jurisdictiunile loru politice spre substernere la Guberniu regescu.

Pentru suscepere in institutelu de educatiune superiori c. r. se recere, cá aspirantele se fia in etate aprópe de 11, ér' nece decatu trecutu de 12 ani; si pentru o scóla de centuria se fia séu aprópe, ori si de 15 ani deplenu si nu preste 16 ani ai etatei.

Se voru primi inse si aspirantii de aceea, cari sunt in etate de 15 ani tocma, acestia apoi se voru impartii in vreuna clase mai inalta etatei loru corespundietórie, decatu in atare casu debue cá eli se aiba prescientie mai inalte, cari se receru acolo.

Pentru cursulu anului primu alu scóleloru de centurie se recere scienti'a acelorú obiecte de invetiatura, care vinu inainte in cursulu anului alu 2-lé la scóla reale seu gimnasiale inferioare, pentru institutelu superiori de educatiune se recere absolvirea clasei 3-a normale cu sacesu bunu.

Pentru scólele de centurie se recere preste totu scienti'a limbegermane, a temeloru scrisuali, a aritmetice, a geografiei, si a istoriei, si anumitu in acea intensiune, in cari obiectele aceste se propunu in anululu alu 4-lé in institutelu de educatiune superiori.

La cursurile mai inalte sunt necesari acele prescientie, cari sunt prescise la scólele civili pentru acelasi cursu de invetiatura.

Susceperea definitiva depende dela pre-esamenulu carele lu va depune aspirantele in institutu.

Suplicei venu a se alaturá:

1. Cartea baptismale a aspirantelui,
2. Atestatulu de vacinatiune,
3. Atestatulu despre starea sanatarei, acesta dela unu medicu graduatu militarescu.
4. List'a despre mensur'a aspirantelui, acésta facuta de Comand'a militare a locului — a statiunei — ori a cercului de intregirea armatei, si
5. Testimoniu scolasticu celu din urma alu aspirantelui.

Sibiu in 20 Martiu 1865.

Dela Guberniu regescu alu Transilvaniei.

398/1865.

2—3

Concursu.

Pentru postulu de docente in comuna Boosu, cu care sunt impreunate urmatórele emolumente:

1. 80 fl. v. a.
2. Foenatiu de 10 care de foenu.
3. 6 pamenturi aratóre.
4. Cortelu liberu si gradina de 500 orgii □.

Se postesce se fia versatu in arta metodica scolara. — Cei absoluti la vreo preparandia voru avé preferintia — se fia cantoru bunu — pentru care oficiu inca voru primi si alte acidentale cantoresoi, voru debui a purta „Amicu scólei“ in totu anulu.

Aspiratorii de a ocupá acésta statiune sunt avisati de asi tramite concurselu bine instruite pana in finea lui Iuniu a. c. S. V. la Cosiocna 25 Martiu 1865 s. n.

Oficiulu archi-diaconale gr. cat. in Cosiocna (pl.)

Indreptare: In Nr. tr. resp. cetesce Cosiocna. In Nr. 21, pag. 84, colón'a 1, cetesce: marinimitatile, stanca, nu stanga, neci marinimatitile. —

Cursurile la bursa in 7. Aprilu 1865 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 22 cr. v.
Augsburg	—	—	107 „ 75 „
London	—	—	110 „ 30 „
Imprumutulu nationalu	—	—	76 „ 50 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	71 „ 30 „
Actiile bancului	—	—	793 „ — „
„ creditului	—	—	183 „ 30 „